

Jednostka Projektowa: REMA INVEST s.j. Suligowski,
26-600 Radom, Al. Wojska Polskiego 43

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
REMONTU ELEWACJI
DZWONNICY PRZY KOŚCIELE W KRZYŻANOWICACH
wraz z określeniem czynności i zabiegów konserwatorskich
z podaniem materiałów i technik.**

Autor opracowania: mgr inż. Iwona Sobczyk

mgr inż. Iwona Sobczyk
upr. bud. nr MAZ/0058/PWOK/07
Izba Inż. Bud. nr ewid. MAZ/BO/0777/07
Jaskółca 113, Górny 240, 27-100 RŻA
tel. 608 284 085

Radom, sierpień 2023

Spis zawartości opracowania:

1. Cel i zakres opracowania
2. Podstawa opracowania
3. Podstawowe dane zabytku
4. Stan zachowania tynków na elewacji
5. Program prac konserwatorskich
6. Wnioski i założenia konserwatorskie
7. Proponowane rozwiązania konserwatorskie

1. Cel i zakres opracowania.

Celem opracowania jest usunięcie przyczyn destrukcji, przywrócenie materiałom budowlanym ich pierwotnych właściwości i zabezpieczenie przed dalszym niszczeniem oraz przywrócenie zabytkowi, elewacji jego pierwotnego wyglądu.

2. Podstawa opracowania.

-Wpis obiektu do rejestru zabytków pod nr 385/A/88 data 15.05.1988r.

-Wizja lokalna obiektu.

-Umowa z dnia 02.08.2023r.

3. Podstawowe dane zabytku.

KARTA IDENTYFIKACYJNA OBIEKTU:

1. DANE IDENTYFIKACYJNE OBIEKTU:

OBIEKT: Budynek DZWONNICY w Krzyżanowicach

CZAS

POWSTANIA: Obiekt barokowy wzniesiony w XVIII wieku.

Wpis do rejestru zabytków nr 385/A/88 data 15.05.1988r.

Obiekt zabytkowy o wysokich walorach architektonicznych i historycznych. Budynek wzniesiony został w latach 1891r . w stylu barokowym. Mieściła się w nim od powstania po dzień dzisiejszy dzwonnica z trzema dzwonami. Budynek usytuowany na terenie placu kościoła w południowo-wschodnim narożniku, murowany trzykondygnacyjny bez podpiwniczenia, dach czterospadowy.

Rzut jednoprzestrzenny na planie kwadratu. Bryła zwarta trójkondygnacyjna, nakryta dachem namiotowym.

Elewacja północna (fasada): jednoosiowa, trójkondygnacyjna, dolna kondygnacja ujęta pilastrami, z prostokątnym zamkniętym łukiem odcinkowym

folwark

otworem drzwiowym, zwieńczona prostym gzymsem, druga kondygnacja, ujęta pilastrami z okulusem, zwieńczona profilowanym gzymsem, trzecia kondygnacja, ujęta pilastrami z prostokątnym, zamkniętym łukiem odcinkowym oknem, nad którym wklęsło-wypukły, profilowany gzyms, zwieńczona profilowanym gzymsem.

Elewacja zachodnia jednoosiowa, trójkondygnacyjna, dolna kondygnacja, ujęta pilastrami z wąskim prostokątnym otworem, zwieńczona płaskim gzymsem. Druga kondygnacja ujęta pilastrami z wąskim prostokątnym otworem zwieńczona profilowanym gzymsem, trzecia kondygnacja opracowana identycznie jak od północy.

Elewacja południowa jednoosiowa, trójkondygnacyjna, dolna kondygnacja ujęta pilastrami zwieńczona prostym gzymsem. Druga kondygnacja, ujęta pilastrami zwieńczona prostym gzymsem, trzecia kondygnacja opracowana identycznie jak od północy.

Elewacja wschodnia jednoosiowa, trójkondygnacyjna ukształtowana identycznie jak od zachodu.

Pokrycie dachu blacha płaska na rąbek stojący.

Rynny i rury spustowe tytan cynk - w dobrym stanie technicznym.

Obiekt wyposażony jest w instalacje:

-elektryczną zasilaną z sieci,

4. Stan zachowania i przyczyny odpadania tynku.

Stan obecny elewacji jest zróżnicowany. Zniszczenia pod względem stopnia zawilgoceń w poziomie cokołu i strefy przyziemia. Stwierdzono także zmiany estetyczne będące skutkiem niewłaściwych działań renowacyjnych szczególnie w wykonaniu tynków i braku wszelkich izolacji.

Wystrój sztukatorski gzymsu wieńczącego:

Największe znaczenie i przyczyną odspajania się elementów gzymsu jest, zamocowanie deski przy obróbce blacharskiej, woda-zawilgoceń powoduje wchłanianie wody przez deski, tynk nie ma przyczepności i odpada. Jest to przyczyną odspajania się sztukaterii gzymsu, woda i temperatury wpływają destrukcyjnie na elementy sztukaterii. Błędy wykonawstwa mają porażający wpływ na wystrój sztukatorski.

Powierzchnie tynkowane:

Głównie w strefie cokołowej istnieje widoczne kapilarne podciąganie wilgoci t o świadczy o braku izolacji pionowej i poziomej budynku, złym odprowadzeniu wody z połaci dachowej, opaska betonowa dolegająca bezpośrednio do ścian. Powyższe problemy powodują występowanie kapilarnego podsiąkania wody.

Na powierzchniach tynkowanych na elewacjach pojawiły się zrysy, mogą one mieć charakter złego wykonawstwa w postaci pozostawienia starych warstw tynku, malatury, mogą mieć charakter konstrukcyjny. Wpływ ruchu komunikacyjnego (drgania) też mają wpływ na elementy wystroju, tynk a w końcu na konstrukcję obiektu.

5. Program prac konserwatorskich.

5.1. Zabytkowy budynek DZWONNICZY jest interesującym pod względem architektonicznym obiektem o szczególnych walorach historycznych dla mieszkającej społeczności. Pomimo działań renowacyjnych jakim poddano w przeszłości elewacje, ulegają one usterkom, które obniżają walory estetyczne.

5.2. Na całości elewacji zaleca się wprowadzić tynki renowacyjne zgodne z technologią WTA. Należy wykonać tynki po odsłonięciu ścian etapami wykonaniu izolacji pionowej, zabezpieczonej i zasypaniu wykopu pospółką i piachem, odpowiednio zagęszczonych, tworząc na końcu warstwę z kamieni naturalnych, wysypanych na agrowłókninie. Woda opadowa, płynąca po ścianie budynku część z niej opadnie w głąb gruntu natomiast część z niej odparuje, opaska betonowa nie będzie tworzyła bariery zatrzymującej wodę.

Warstwy tynku powinny być skute do materiału pierwotnego, odsłonięte aby „pooddychały”.

6. Wystrój sztukatorski elewacji, należy oczyścić z wtórnych nawarstwień metodą mikroskopowania lub skalpeli w miejscach o utrudnionej dostępności, gzymsy. Partie charakteryzujące się osłabionym materiałem wymagają przed oczyszczeniem wzmocnienia strukturalnego specjalnym hydrofilnym preparatem krzemooorganicznym metodą iniekcji. Do uzupełnienia ubytków zaleca się zastosowanie specjalistycznych zapraw sztukatorskich przeznaczonych do obiektów zabytkowych.

Należy wykonać obórkę blacharską gzymsu nad poziomem przyziemia w koło budynku z takiej samej blachy jak pokrycie dachowe. Rynny i rury spustowe należy zdemontować i po zakończeniu wszystkich prac remontowo-renowacyjnych elewacji zamontować.

Rozwiązania kolorystyczne powierzchni tynkowanych i wystroju sztukatorskiego powinny być spójne z rozwiązaniami historycznymi. Zabytkowy charakter obiektu i specyfika jego usterek obliguje, iż wszelka ingerencja w jego materię powinna mieć charakter konserwatorski. Zabiegi konserwatorsko-renowacyjne elewacji powinny zostać wykonane z zastosowaniem materiałów wysokiej jakości przeznaczonych do obiektów zabytkowych. Materiały i kolorystykę należy uzgodnić z MWKZ w Warszawie Delegatura w Radomiu.

6.1. Proponowane postępowanie konserwatorskie dotyczące remontu elewacji dzwonnicy:

1. Wykonanie szczegółowych oględzin całego obiektu-tynków, ze szczególną uwagą poziomu przyziemia i drugiego piętra. Proponuje się na tych dwóch kondygnacjach skucie tynków do muru pierwotnego.
2. Demontaż zgniłych desek, a co za tym idzie demontaż listew gzymsu, który odpada powodem jest złe zamocowanie obróbki blacharskiej gzymsu.
3. Demontaż obróbki blacharskiej rur spustowych i rynien
4. Odgrzybienie i osuszenie powierzchni gzymsu.
5. Ostrożnie usunięcie wszystkich tynków poziomu przyziemia, piętra wtórnych nawarstwień metodą mikropiaskowania oraz skalpelami w miejscach o utrudnionej dostępności przy gzymsach, oknach.
6. Dezynfekcja zainfekowanych mikrobiologicznie stref ścian, gzymsów wystroju sztukatorskiego za pomocą roztworów wodnych preparatów specjalistycznych nie zawierających środków powierzchniowoczynnych i metali ciężkich. Zgodnie z wytycznymi danego producenta.
7. Należy wykonać rekonstrukcje listew w technologii oryginalnej gzymsu wieńczącego.
8. Zabezpieczenie środkiem gruntującym wystroju sztukatorskiego z zastosowaniem impregnatu gruntującego wzmacniającego podłoże.
9. Wykonanie obrzutki, tynku podkładowego i warstwy wykończeniowej elewacji wraz z zagruntowaniem i pomalowaniem. Wszystkie materiały należy użyć w jednym systemie WTA.
10. Wykonanie warstwy malarskiej z zastosowaniem elewacyjnej wysokojakościowej farby silikatowej ze zmodyfikowanym szkłem wodnym potasowym, posiadającej wyjątkowe właściwości kryjące zawierającej nieorganiczne pigmenty odporne na promienie UV. Farba musi charakteryzować się wysoką paroprzepuszczalnością i być odporna na czynniki biologiczne.

Opracowała: mgr inż. Iwona Sobczyk

Iwona Sobczyk
mgr inż. Iwona Sobczyk
upr. bud. nr MAZ/0058/PWOK/07
IZBA Inż. Bud. nr ewid. MAZ/BO/0777/07
Jasieniec 11ż. Górny 240, 27-100 IŁŻA
tel. 608 284 085